

Respektovaná básnířka Viola Fischerová vydala řadu básnických sbírek (za dvě dostala literární ceny, jednu dokonce středoevropskou) a její verše byly přeloženy do mnoha jazyků. Její první knížka pro děti *CO VYPRÁVĚLA DLOUHÁ CHVÍLE* získala v roce 2006 Magnesii Literu za nejlepší dětskou knihu roku a s obrázky Jana Híška se stala i knížkou nejhezčí, odměněnou cenou ZLATÁ STUHA za ilustrace.

Příběhy v knížce *O Dorotce a psovi Ukšukovi* jsou pravdivé. Prožila je s Ukšukem sama autorka. Ne sice jako holčička, ale přece jen pořád „jako správné dítě k psovi“, jak by řekla Tara, Ukšukova matka.

„Nikdy se mi po Ukšukovi nepřestane stýskat,“ přiznává dnes Viola Fischerová, „a na knížce o něm mi záleželo víc než na všech ostatních. Bylo to přátelství, o jakém sní snad každý člověk. Zažili jsme toho spolu spoustu, taky mnoho legrace, a byl to Ukšuk, kdo mě naučil rozumět psům. A to jsem se pokusila předat dál.“

„Má-li být ‚pes k dítěti‘, jak se žádá, musí být ovšem i ‚dítě k psovi‘. Oba musí vědět, o co jde. Nejenom tak, že se pes naučí rozumět dítěti, ale i naopak. Jinak to nemůže fungovat, to dá rozum,“ říká moudrá Ukšukova matka Tara.

VIOLA FISCHEROVÁ • *O Dorotce a psovi Ukšukovi*

VIOLA FISCHEROVÁ

O Dorotce a psovi Ukšukovi

ILUSTROVALA PAVLÍNA ŘEZNÍČKOVÁ

VIOLA FISCHEROVÁ

O Dorotce a psovi Ukšukovi

VIOLA FISCHEROVÁ

O Dorotce a psovi Ukšukovi

ILUSTROVALA PAVLÍNA ŘEZNÍČKOVÁ

MEANDER

EDICE MODRÝ SLON

svazek 23

Tato kniha vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky

Veškerá práva vyhrazena

© Viola Fischerová, 2007

Illustrations © Pavlína Řezníčková, 2007

Epilogue © Viola Fischerová, 2007

Photo © Viola Fischerová, Josef Jedlička, z archivu Pavlína Řezníčkové

© Meander, 2007

ISBN 978-80-86283-58-6

O tom, jak přišel Ukšuk ke svému jménu

Když byl můj bratr Jirka malý a říkal si Ika, opakoval často slovo „ukšuk“, ale nikdo nevěděl, koho nebo co tím míní. Posléze se ukázalo, že „ukšuk“ je „kluk Fuchsů“, synek našich sousedů. Od té doby jsme všemu, co bylo malé, říkali ukšuk.

I Dorotce se to slovo zalíbilo. A tak přišel Ukšuk ke svému jménu.

Psomilka Dorotka se seznámí s Tarou, černou psicí s bílou hlavou

Pršelo, jako by nemělo nikdy přestat, a Dorotku s hrbem batůžku pod pláštěnkou a s deštníkem, který jí vnutila babička, by nikdo nepřesvědčil, že ji toho dne může potkat něco báječného.

A právě to se stalo. Když nastoupila před školou do tramvaje, spatřila na zadní plošině psa. Krásnou černou psicí s dlouhou srstí a bílou hlavou. To samo už stačilo, aby Dorotka zapomněla na všechno. Vždycky zapomínala na všechno, když uviděla psa. Sotva nějakého zahlédla, musela k němu, i kdyby šel po druhé straně ulice.

Doma o tom, že Dorotka na ulici kouká jenom po psech, věděli, a když jí maminka chtěla vysvětlit, kde je obchod, kam spolu půjdou odpoledne kupovat kabát, neřekla – na rohu proti té černé věži blízko mostu, ale rovnou – tam na rohu, kde jsme potkali toho pejska, co vypadal jako liška.

„Myslíš Dolyho, toho křížence špice a australského dinga?“ ujistila se Dorotka, která znala psí rasy stejně dobře jako její kamarád Kuba značky aut.

Domluvit se s lidmi, kteří přehlédnou věž a most, ale nikdy ani jediného psa, nebývá lehké. Nejsou to obyčejní psáři čili pejskaři, ale takzvaní psomilové. A Dorotka byla psomilka, a navíc, jak tvrdila, psí typ. A opravdu se našlo jen málo psů, kteří se k ní neměli nebo se jí rovnou vyhnuli. To se stávalo zřídka a zpravidla to byl už nějaký starý a mrzutý pes.

K těm však Tara, neboť psice na plošině byla právě Tara, nepatřila. Holčička jí byla už na první pohled sympatická – jako by měla doma psa. I to, jak jí na pozdrav podala k očichání hřbet ruky se zataženými prsty, takzvané „sklopné

pac“, prozrazovalo, že děvčátko ví, co se patří. Však taky hned zavrtěla přátel-
sky ocasem. Něco ji však mátl. Necítila na ruce ani stopu psiho pachu.

„Máš pejska, nebo nemáš?“ chtěla se zeptat nevěřic vlastnímu čenichu.

Dorotka se rozhlédla. V tramvaji nevypadal nikdo na to, že by patřil k psici
s bílou hlavou. Plošina byla prázdná, voják, který seděl nejbliž, spal, dvě hol-
ky byly příliš zaujaté svým povídáním a starší pán s kšiltovkou prostě neměl
oko pro psy, to se pozná. Že by s sebou nikoho neměla?

„Máš pejska, nebo nemáš?“ vrtěla Tara zvědavě ocasem.

„Máš tu někoho, nebo jedeš sama?“ rozhlédla se Dorotka ještě jednou.

„Tak máš, nebo nemáš?“ trvala Tara na svém.

„Máš, nebo nemáš?“ zeptala se teď Dorotka nahlas.

Jestli Tara něco nesnášela, tak to byly hloupé vtipy.

„Proč se po mně opičíš?“ sekala ocasem, až stříkaly kapky bláta.

„Já se neopičím, já se ptám.“

Taková hloupá hra, pomyslela si Dorotka. Nejdřív s ní sama začne, a pak se
vzteká.

A Tara se opravdu začínala zlobit. Ocas strnul a ležel na podlaze jako černý
had. Dorotka couvla. Psice byla zřejmě „pozor zlý pes“, i když na to nevypa-
dala.

A to už se Tary opravdu dotklo. Nejenže nebyla „pozor zlý pes“, byla nao-
pak hodný pes a navíc „pes k dětem“. A skočit na někoho by mohla nejvýš teh-
dy, kdyby ten někdo chtěl děvčátku ublížit. Každé „dítě k psovi“ bylo totiž pod
její ochranou.

Kdo ví, jak by tohle nedorozumění nakonec skončilo. Dorotka mohla jet dál
a už si psice nevšimat, nebo mohla Tara vystoupit – prostě se mohly rozejít
dřív, než se poznaly. A to by byla škoda, protože pak by Dorotka nepřišla
k Ukšukovi a Ukšuk k Dorotce, já bych o nich nemohla napsat knížku a vy by-
ste se od Tary nedověděli, jak to vypadá u psů v nebi, a to by byla škoda už do-
cela nenapravitelná.

Avšak právě v té chvíli zaskřípěly brzdy, tramvaj sebou cukla a Dorotka,
která ještě nedosáhla na držadlo, letěla – a přistála rovnou Taře u nohou.

Takhle na čtyřech není větší než štěně bernardýna, usoudila Tara, a teď si,
chudák špinavá, rozmázla ještě bláto po tváři.

Dorotka však neměla čím se utřít. Kapesník měla v batůžku pod pláštěnkou a obě ruce samé bláto. A to na ni koukala půlka tramvaje. Tara viděla, že holčička je v úzkých, a vyřešila to po psím. Nejdřív olízla Dorotce tvář a pak se pustila do rukou. Nejprve dlaně, potom hřbet ruky a nakonec prsty odzdola vzhůru. Tara to brala důkladně.

„Fuj, necháš toho, psisko jedno,“ ozval se náhle stařík s kšiltovkou. Tara ucukla. „A ty nevíš, že to není zdravé, nechat se olizovat od psa? Taková velká holka. Že se nestydíš.“

Dorotka už otvírala pusy, aby tomu cizímu pánovi řekla, co by o tom soudil její pradědeček. Na frontě mu hnisala ruka tak dlouho, než mu ji olízl pes, protože psi zdědili léčivé sliny po vlčích, kteří si v lese musí rány ošetřit sami. A taky co by o tom řekl dědeček, který tvrdí, že všechny příjemné věci na světě jsou na ten či onen způsob nezdravé, což bude nejspíš pravda, protože dědeček si nesmí dávat do jídla sůl, která – obsahuje-li jod – je lidem naopak prospěšná, takže nic neplatí na každý pád. A taky mohla ještě dodat, že koupat se na Nový rok ve Vltavě je zcela určitě nezdravé, ačkoliv strýci Karlovi to prospívá už čtyřicet let.

Když však pohlédla na Taru, která se dvakrát olízla jako pes, co se nezachoval, a to ta psice, jak usoudila Dorotka, neměla vůbec zapotřebí, neřekla nic a obrátila se k staříkovi zády. Sotva se ale na první zastávce otevřely dveře, pronesla nahlas, co si o tom myslí ona.

„Pojď, jdeme. Ten pán prostě neví, co je zdravé.“

Tara vstala a šla. Holčička nebyla sice její paní, ale to, co mínila říct tomu dědkovi, na ni udělalo nejlepší dojem. A pak – nemohla děvčátku zkazit ten triumfální odchod.

Na chodníku roztáhla Dorotka babiččin deštník i nad psicí – a šly.

Po chvíli to však Tara už nevydržela: „Tak máš svého pejska?“

„Nemám,“ zavrtěla Dorotka hlavou. „Maminka říká, že si psa pořídíme až do domu se zahrádkou. Že pro psy to v paneláku není ono.“

„To říkají většinou lidé, kteří žádného nechtějí. A pokud jde o zahrádku, znám psy, kteří zahrádky přímo nenávidí. Myslíš, že někoho baví lítat kolem plotu, když v něm není díra? Psi se chtějí očichávat a seznamovat stejně jako lidé a moje Izabela říká, že je blbost, když jim v tom jejich pán brání.“

„Když máš Izabelu, tak jak to, že jsi byla v tramvaji sama? To si může někdo myslet, že jsi pes bezdomovec, a strčit tě do útulku.“

„Nemůže, protože mám na obojku tohle,“ zaklonila Tara hlavu a Dorotka spatřila mezi dlouhou srstí pod bradou tramvajenku. Byla na ní fotografie černé psice s bílou hlavou a pod ní stálo: *Tara Izabely Šorcové*.

„No to mě podrž,“ vydechla Dorotka. „To jezdíš tramvají sama?“

„Jen někdy, když mě potřebuje babička. Do práce jezdím s Izabelou. Ona má obchod s ledničkami. Ale ne takový normální s výlohou, kam je vidět. Její obchod je v suterénu. A aby tam někdo Izabelu nepřepadl a nevezal jí peníze, tak jsem tam s ní a hlídám. Kromě toho ale máme doma babičku, která je stará a leccos už nemůže. A když potřebuje pomoci, tak jsem na radě já. Umím v domácnosti celou řadu věcí. Jinak by babička musela jít do domova důchodců a tam bychom nemohly být s ní. Proto mě Izabela naučila jezdit domů a koupila mi tramvajenku. – Bylo to dokonce v novinách i s mojí fotografií. Že nejsem slepecký pes, ale něco jako oni. – Být v novinách má své výhody,“ zazubila se Tara. „Většinou tě nikdo nevyhazuje z tramvaje. A když tam jede někdo, kdo neví, že jsem slavná, tak prostě vystoupím a počkám si na další.“

„Takového psa bych taky chtěla.“

„Takový pes se většinou cvičí až dva roky,“ poznamenala Tara suše.

„Máš pravdu. Chci prostě jenom svého psa.“

Když došly na zastávku, řekla Tara: „Budu mít na jaře štěňátka. Tobě bych jedno dala, ale to záleží na Izabele. Musela by poznat tvoji rodinu, protože ona nedá štěně nikomu, koho si předem neočichala a o kom neví, jestli k němu může mít důvěru. Ale o tobě jí řeknu.“

Dorotka založí Spořitelnu přání

Štěňátko měla tedy Dorotka slíbené. Jen rodiče o tom ještě nevěděli. Kdykoliv však začala o pejskovi, třeba že v tramvaji potkala nádhernou černou psici s bílou hlavou nebo že Vondráčkovi mají Bedřicha II., protože Bedřich je právě basetů jméno, narazila vždycky na maminkino: „Pejsek ne. Až do domečku.“ Případně: „Už jsem řekla.“

Nedalo se s tím nic dělat. Přitom jen na tu představu, že by její štěňátko nakonec dostal někdo jiný – a to se mohlo stát, kdyby Izabela slyšela maminku – nesměla Dorotka ani pomyslet, i když popravdě řečeno nemyslela na nic jiného.

Rodičům se sice zdálo, že Dorotka není ve své kůži, ale protože neměla teplotu, tak je to nijak zvlášť neznepokojovalo.

Řeč na to přišla až začátkem prosince.

„Už bychom jí to měli říct. Aby se zbytečně netěšila,“ řekla maminka. „Je v poslední době stejně nějak nespává, ale nechce se mnou o ničem mluvit.“

„Půjdu s ní v sobotu do McDonalda,“ navrhl tatínek. „Ráda nebude, ale já už jí to vysvětlím. Je to rozumná holka.“

Tak se Dorotka v Mekáči mezi dvěma soustý hamburgera dověděla, že letos o Vánocích nepojedou na hory, protože peníze místo toho půjdu do spořitelny na domeček.

„Na domeček kdy?“ polkla Dorotka.

„To ti nemůžu říct přesně. Teď, když šla maminka do práce, tak možná už za dva roky,“ odpověděl tatínek překvapený tím, jak snadno se Dorotka smířila s Vánocemi bez lyží. „Podívej, to je vždycky tak. Jestliže si člověk něco